

Predlogi ukrepov za Manifest energetske ekonomike

Področje ukrepa/ukrep		Vsebina ukrepa oz. viri (podrobnejša razlaga ukrepa)
A) Razvojna politika		
A.1. Spodbujanje razvoja inovacijske kulture	Spodbujanje razvoja inovacijske kulture in izmenjave dobrih praks na področju energetike	<p>Če želimo doseči večje spodbude za inovacije, potrebujemo ustrezno okolje; izpolniti moramo potrebne pogoje in graditi ter podpirati inovacijsko kulturo. Navedeno želimo doseči s sistemskimi pristopi skupaj z deležniki, ki že delujejo na tem področju. Pri deležnikih v energetiki naj se redno organizira izmenjava dobrih praks na področju inovacijske kulture. Vse lahko dodatno podpremo tudi z oblikovanjem skupine znotraj SAEE, ki bi delovala na tem področju in zagotovila izmenjavo izkušenj ter prenos znanja.</p> <p>Viri: Prisp.1.INOVAC.KULT.(A1).pdf http://www.imamidejo.si/resources/files/RID.pdf Predlog udeležbe: MQ konferenca Združenja Manager za inovativno voditeljstvo, od leta 2011 http://videlectures.net/mqkonferenca2011_ljubljana/ Spremljanje člankov, npr. Pet zvezdic inovativne organizacijske kulture, MQ revija Združenja Manager https://issuu.com/mq_magazine2007/docs/mq15/17?e=0 Organizacija ŠIK šole integralne kreativnosti (od leta 2012) za SAEE http://www.mediade.si/izobrazevanja/sik-sola/ http://www.kic-innoenergy.com/ http://www.prosperia.si/inovacija-energetike-16/informacije/</p>
	Podpora (finančna in okoljska) razvoju novih tehnoloških energetskih rešitev v mikro, majhnih in srednjih podjetjih (MSP) (podporni skladi, inkubatorji, start-up centri, itd.)	<p>Energetska podjetja in drugi deležniki naj nove inovativne energetske rešitve podpirajo tudi v okviru <i>start-up</i> centrov in pospeševalnikov. V njih se s pomočjo podpornih storitev za uspešno ustanovitev in zagon inovativnih <i>start-up</i> podjetij lahko zagotovi nadaljnji trajnostni razvoj tehnološko naprednih in inovativnih energetskih podjetij. Podpiramo ustanovitev ABC energetskega pospeševalnika v Sloveniji (pdf).</p> <p>Viri: Prispevek: EP-opis.pdf in EP-prezentacija.pdf.</p>
A.2 Celovit pristop k spodbujanju digitalizacije	Spodbujanje digitalizacije na področju energetike	<p>V energetiki je treba spodbujati digitalizacijo, ki bo ključnega pomena za prihodnjo uspešno pravočasno transformacijo v družbo prihodnosti. Poiskati in izmenjati je potrebno dobre prakse, pregledati in revidirati zakonodajo in predpise za zagotovitev ustreznih pogojev ter spodbud. V okviru digitalizacije je potrebno obravnavati področje IT, telekomunikacij in pametnih omrežij. Vključiti je potrebno tudi deležnike na širšem področju energetike, npr. distributerje in</p>

dobavitelje daljinske toplote, prav tako deležnike izven energetike, še zlasti na področju telekomunikacij, v skladu z obstoječimi zakonskimi podlagami. Preučiti je potrebno možnost koordiniranega/harmoniziranega razvoja posameznih področij (npr. ERP sistemi, dokumentni sistemi...), vključno z možnostjo skupnih projektov/organizacij (kot npr. Informatika d.d. in Stelkom d.o.o.) za zagotavljanje in morebitno dodatno trženje posameznih storitev, kakor tudi možnost skupnega nastopanja in sodelovanja pri razvojnih projektih, na primer po zgledu slovensko – japonskega projekta NEDO.

Predlagamo preučitev možnosti za postavitve panožnega spletišča (*digital hub*) za celotni sektor energetike (oziroma za več podobnih infrastrukturnih sektorjev), ki bi zagotavljal najsodobnejše rešitve (*'state of the art'*) in sledil hitremu tempu razvoja digitalnih tehnologij in s tem vedno novim priložnostim/možnostim uporabe novih tehnologij.

Viri:

[CCMI/136](#)

[Vpliv digitalizacije na storitveni sektor in zaposlovanje](#)

http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2016.013.01.0161.01.SLV

<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/smart-ict-energy-efficiency>

Gibalo razvoja in napredka na področju energetike naj bo digitalizacija poslovanja z ustreznim razvojem učinkovite, avtomatizirane in standardizirane **elektronske izmenjave podatkov**. Vzpostavijo naj se **informacijske točke** v katerih se zagotavljajo podatkovne storitve, ki so dostopne vsem deležnikom trgov. Spodbuja naj se uvajanje novih tehnologij v energetske sistem (pametna omrežja) ter novih energetskih storitev (pametni trg) za doseganje skupnih evropskih okolijskih ciljev. Izjemno pozornost naj se nameni **kibernetski varnosti**, saj je energetska infrastruktura ena izmed najbolj ogroženih z vidika kibernetskih napadov.

Viri:

• [Članek: Vzpostavitev učinkovite izmenjave podatkov na trgu z električno energijo \(CIGRE 2009\)](#)

• [Članek: Učinkovite in standardizirane rešitve modeliranja procesov izmenjave podatkov na trgu z električno energijo \(CIGRE 2011\)](#)

• [Opis harmoniziranega modela vlog ebIX/ENTSO-E/EFET](#)

• https://www.gzs.si/energetska_zbornica_slovenije/vsebina/Sekcija-IPET

• https://www.gzs.si/energetska_zbornica_slovenije/vsebina/Sekcija-IPET/Rezultati-dela-sekcije

• <http://www.agen-rs.si/web/portal/-/akt-o-identifikaciji-entitet-v-elektronski-izmenjavi-podatkov>

• <http://www.agen-rs.si/web/portal/-/prvi-posvet-o-kibernetski-varnosti-v-energetskem-sektorju>

• [Izmenjava podatkov o realizaciji proizvedene električne energije iz proizvodnih virov OVE in SPTE, priključenih na](#)

[DEES – Stališča agencije](#)

• <http://www.ebix.org/>

	<p>Napoved prihodnjih potrebnih kompetenc in razvoj digitalnih kompetenc</p>	<p>Tehnološke spremembe in vplivi – od povečevanja procesne moči, interneta stvari, ogromnih podatkovnih zbirk (big data) do napredne robotike in avtonomnega transporta, umetne inteligence in učenja strojev bodo povzročile primanjkljaj talentov. Zato morajo biti podjetja pozorna na kompetence prihodnosti, da razvijejo sposobnost napovedovanja prihodnjih potrebnih kompetenc in seveda poskrbijo za njihov razvoj. Kot primer celovite analize pripravljenosti podjetja na digitalno prihodnost je McKinsey uvedel "digitalni kvocient", ki ocenjuje 18 praks in procesov v podjetju.</p> <p>Viri: <u>PRISP.2 DIGITAL READINESS.(A2).pdf</u> <u>PRISP.3 DIGITALIZACIJA.(A2).pdf</u> <u>PRISP.4 DIGITALIZACIJA.(A2).pdf</u> <u>PRISP.5 IoT Taxonomy (A2).pdf</u> <u>PRISP.6 IoT Forecast (A2).pdf</u> <u>PRISP.13_ .RAZVOJ DIGITALNIH KOMPETENC.(A2).pdf</u> World Economic Forum: Global Challenge Insight Report: The Future of Jobs, jan 2016; Robert Trnovec, DQ: meja med uspešnimi in pozabljenimi. MQ revija Združenja: https://issuu.com/mq_magazine2007/docs/mq33/15?e=0</p>
	<p>Koordinacija med proizvodnjo in končnimi uporabniki pri nujenju sistemskih storitev</p>	<p>Za zagotavljanje dobro delujočega sistema in trga je pomembno aktivno sodelovanje vseh udeležencev trga pri nujenju sistemskih storitev, kar lahko omogoči samo čimprejšnja digitalizacija slovenske energetike. Distribuirana proizvodnja električne energije iz OVE in SPTA ter ukrepi URE so postali pomemben del trga z električno energijo, katerega učinkovito delovanje je mogoče doseči z razvojem pametnih omrežij, pomemben vidik predstavlja tudi zagotavljanje višje zanesljivosti in kakovosti oskrbe porabnikov.</p> <p>Vsi proizvodni viri, vključno z OVE, naj bodo obravnavani enako ter podvrženi enakim pravilom, obveznostim in pravicam.. Tudi obveznost izravnavanja in sodelovanja na izravnalnem trgu mora vključevati vse udeležence na trgu, bodisi neposredno ali posredno. Obveznosti izravnavanja naj veljajo za vse proizvodne enote (obstoječe in nove). Prav tako se bodo sistemski operaterji vse bolj srečevali s potrebo po uravnavanju variabilnosti OVE (kar velja za sonce in veter) ter bodo zato potrebne tudi druge, bolj zanesljive proizvodne tehnologije.</p>

A.3 Koordinirana pospešitev samooskrbe z energijo	Prenovitev Strategije URE in prilagoditev in prenova podpornih shem za URE in OVE	<p>Nekateri konkretni predlogi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uvajanje sistemov kogeneracijskih in trigeneracijskih naprav v kombinacijah s sistemi daljinske energetike; - uporaba kogeneracijskih in trigeneracijskih naprav pri termični obdelavi odpadkov (v primerih, ko je to ustrezna rešitev); - pri podpornih shemah OVE naj imajo prednost tehnologije, ki so domače proizvodnje in temeljijo na domačem znanju; - previdno ravnanje z biomaso z vidika ohranjanja naravnega ravnovesja; - trajnostna naravnost LEK in usklajenost z EKS; - primerna stopnja samozadostnosti oskrbe na nacionalni in lokalni ravni (razpršena in lokalna proizvodnja energije – državne (in lokalne) spodbude, izvajanje pilotnih lokalnih/regijskih projektov); - prilagoditi je treba podporne sheme OVE tako, da se bodo gradili sodobni sistemi daljinske energetike (daljinsko ogrevanje 4. generacije in daljinsko hlajenje) predvsem kot obveza v urbanih okoljih, ki imajo nedvomno prednost pred individualnimi sistemi; - preko podpornih shem URE, OVE, na osnovi projekta »Obzorja 2014 -2020« prioriteto spodbujati lokalne SPTE, tako na OVE kot na zemeljski plin; - nadaljevati je potrebno s prilagoditvijo OVE, preučiti je potrebno ali naj sistem EU ETS postane glavno vodilo za razvoj nizkoogljičnih tehnologij. V vmesnem obdobju morajo biti podporne sheme tržno naravnane in uravnotežene; - politiko do OVE je treba preveriti, saj jih ni mogoče spodbujati samo z dosedanja politiko podpor, temveč morajo OVE postajati čedalje bolj tržno konkurenčni. Za OVE morajo veljati enaka pravila in obveznosti kot veljajo za ostale proizvodne vire (enake tehnične zahteve, plačila za dostop do omrežja in uporabo omrežja); - razvoj decentralizirane proizvodnje je potrebno uporabiti za razvoj inovativnih storitev, ki jih bodo energetska podjetja lahko ponujala aktivnim potrošnikom, zato je decentralizirana proizvodnja, vključujoč razvoj pametnih števec in omrežij, pomembna poslovna priložnost; - učinkovita raba energije (URE) je eno izmed ključnih področij pri prehodu na novo energetska politiko in dolgoročno energetska strategijo in kot tako predstavlja poslovno priložnost različnim udeležencem na energetskem trgu in trgu storitev; - ključen mora biti poudarek na zanesljivosti oskrbe, kjer pomembno vlogo igrajo tudi domači primarni viri-
	Tehnološko nevtralna obravnava vseh tehnologij za pridobivanje in transformacijo energije z enakopravnim upoštevanjem vseh relevantnih stroškov od vira energije do končnega uporabnika	<p>Pri določanju smeri nadaljnjega razvoja energetike je treba z enakimi strokovnimi merili obravnavati vse vire energije in vse tehnologije. Upoštevati je treba vplive na okolje od vira do končnega uporabnika in ustrezno obravnavati tudi eksterne stroške, ki trenutno morda še niso vključeni (vplivi na zdravje, vplivi transporta, itd), kar zahteva uporabo CBA metode.. V primeru izenačenih rezultatov je treba upoštevati tudi vpliv posameznih tehnologij na BDP.</p> <p>Potrebno je proučiti vključitev biometana v slovenski prenosni plinovodni sistem. V teku je priprava ISO EN standarda na tem področju.</p>

		Treba je zagotoviti uravnoteženo energetska mešanico, ki temelji na učinkoviti izrabi vseh ustreznih domačih virov energije ter upošteva vse stroške in koristi.
	Zagotavljanje uravnotežene energetske mešanice, ki temelji na učinkoviti in trajnostni izrabi vseh ustreznih domačih virov energije	<p>Pri določanju energetske mešanice je treba izhajati iz predpostavke, ki ji sledi tudi EU, in sicer, da bo reformirani Sistem EU za trgovanje z emisijami postal ključni temelj podnebne politike EU s ciljem vzpostaviti ceno ogljika, ki bo vplivala na investicijske odločitve podjetij.</p> <p>Kot primer: oskrba z električno energijo v državi mora stremeti k zagotavljanju zanesljivosti oskrbe, ki se jo lahko zagotovi s proizvodnjo električne energije, ki temelji na širokem in uravnoteženem portfelju tehnologij in vseh ustreznih domačih primarnih virih. V primeru tujih primarnih virov je potrebno zagotavljati ustrezno zanesljivost oskrbe z drugimi ukrepi (sodelovanje na mednarodni ravni regij ipd).</p>
	Preučitev možnosti izkoriščanja hidropotenciala v Republiki Sloveniji kot zelenega vira energije in vzporednega reševanja poplavne varnosti Republike Slovenije	Preučiti možnost izkoriščanja hidro-virov, tudi na okolijsko zaščiteneh področjih (Natura 2000), kot tudi možnosti alternativnih izvedb in postavitvev hidroelektrarn.
	Povezovanje oziroma izkoriščanje sinergij sistemov zemeljskega plina, električne energije in toplote	Preučiti je potrebno možnost shranjevanja viškov električne energije preko pretvorbe električne energije v metan/vodik (Power to Gas) in vtiskavanja v prenosno ali distribucijsko plinovodno omrežje se izkoristi obstoječa razpoložljivost plinovodnih omrežij ter zmanjša energetska odvisnost (večinoma nepredvideni viški nastajajo zaradi proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov kot sta veter in sonce).
	Upoštevati koncept krožnega gospodarstva	<p>Aktivno je potrebno delovati v smeri uvajanja krožnega gospodarstva. Že pri zasnovi izdelkov in storitev je treba razmišljati o njihovi poznejši razgradnji in ponovni uporabi. V energetskem smislu je treba procese izvajati z čim manjšimi izgubami oz. tako, da se uporabi čim večji del razpoložljive energije.</p> <p>V okviru tega procesa je mogoče razmisliti npr. o možnosti uvedbe plazmatičnega postopka za pridobivanje energije iz odpadkov (komunalnih, industrijskih in drugih). Gre za pridobivanje plina (sintetičnega plina) pri zelo visokih temperaturah.</p> <p>Viri: http://www.circle-economy.com/ http://circulareconomytoolkit.org/ http://www.circularchange.com/ http://www.circularchange.com/wp-content/uploads/2016/05/POTOCNIK_CircularChange2-060516.pdf</p>

		https://issuu.com/mq_magazine2007/docs/mq33/19?e=1306831/32155098
A.4 Spodbuditev trajnostne gradnje	Informiranje, ozaveščanje in usposabljanje ciljnih javnosti	<p>Informiranje, ozaveščanje in usposabljanje ciljnih javnosti o prednostih in koristih kakovostnih trajnostnih stavb in prostorskih ureditev.</p> <p>Prenovljena strategija na področju učinkovite rabe energije s poudarkom na izdelavi državne strategije prenove stavb, spremembi zakonodaje na področju pridobivanja potrebnih soglasij za izvedbo energetskih sanacij stavb, obvezni energetski sanaciji vseh stanovanjskih stavb, preusmeritev dela sredstev subvencij v pripravo kvalitetnih projektov za energetsko sanacijo stavb. Pri tem bo treba upoštevati tudi pričakovane nove zahteve, ki bodo posledice spremenjenega pravnega reda EU (pričakovana prenovljena EED in RES Direktiva).</p> <p>Z namenom nadaljnje promocije trajnostne gradnje, umeščanja v prostor in obratovanja po načelih trajnosti za vse energetske objekte, naprave in sisteme na strani proizvodnje in na strani rabe energije (porabniki).</p> <p>Vir: PRISP.7_TRAJN.GRADNJA.(A4).pdf</p>
A.5 Optimalna uporaba energije v prometu	Oblikovati skupino za povezovanje deležnikov na področju energije v prometu (spremljanje porabe, analize, predstavitve javnosti)	<p>Z oblikovanjem skupine, ki bi združevala tako predstavnike države kot vse zainteresirane deležnike na relevantnem trgu, bi lahko Slovenija preseгла izpolnjevanje minimalnih zahtev iz Direktive 2014/94 o vzpostavitvi infrastrukture za alternativna goriva in v tem okviru oblikovala ustrezne in dosegljive nacionalne politike na področju uporabe alternativnih virov energije v prometu, s tem omogočila nadaljnji razvoj konkretnih ukrepov za izpolnjevanje tako opredeljenih ciljev, skupno promocijo ukrepov zaradi učinkovitega informiranja javnosti, oblikovala podlago ter nabor predstavnikov, ki bi lahko omogočili zastopanje Slovenije ter njenih ciljev na področju energije v prometu v širšem mednarodnem prostoru.</p> <p>Viri: Direktiva 2014/94/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2014 o vzpostavitvi infrastrukture za alternativna goriva (UL L št. 307, z dne 28.10.2014, str. 1) Evropska komisija, State of the Art on Alternative Fuels Transport Systems in the European Union (Final Report), COM(2013) 17 final, Bruselj, 2015, najdeno na spletnem mestu: http://ec.europa.eu/transport/themes/sustainable/studies/doc/2015-07-alter-fuels-transport-syst-in-eu.pdf Evropska komisija, Spremeni dokument k Predlogu Direktive o vzpostavitvi infrastrukture za alternativna goriva SWD(2013)6 final, Bruselj, 2013.</p>
	Povečati prepoznavnost in zagotoviti ustrezno umestitev alternativnih goriv v osebni in javni promet ter	Treba je razmisliti o pozitivnih učinkih alternativnih goriv v prometu, vezanih na učinkovitejšo rabo energije ter na zmanjševanje onesnaževanja (tako s CO ₂ kot s trdimi delci) ter doseči njihovo uporabo z oblikovanjem primernih spodbud. Uspešen projekt je npr. izpeljala Švedska na področju električnih vozil, ko je v letu 2011 296 organizacij izvedlo skupno javno naročilo za električna vozila. Namen takšnega skupnega naročanja je bil, da se zmanjšajo

	oblikovati ustrezne spodbude	<p>administrativni stroški za izvedbo naročila, da se posreduje močan signal trgu z velikim povpraševanjem ter ne nazadnje, da se tudi manjšim občinam zagotovijo tovrstna vozila. Rezultat nakupa vozil na podlagi predmetnega skupnega javnega naročila je bilo zmanjšanje izpustov CO2 za 34 ton (95-odstotno zmanjšanje).</p> <p>Viri: http://ec.europa.eu/environment/gpp/buying_handbook_en.htm <u>Knez, M., Jereb, B., Obrecht, M., Factors influencing the purchasing decisions of low emission cars: A study of Slovenia, Elsevier, Transportation Research Part D: Transport and Environment, Volume 30, 2014, str. 53-61</u> <u>Peters von Rosenstiel, D., Heuermann, F., D., Húsig, S. (2015). Why has the introduction of natural gas vehicles failed in Germany? – Lessons on the role of market failure in markets for alternative fuel vehicles, Energy Policy 78, 2015 (78), 91-101</u></p>
A.6 Vrednotenje projektov in ukrepov raziskave	Vrednotenje ukrepov ekonomske politike z vidika energetske, človeških, okoljskih in ekonomskih virov	<p>Analiza predvidenih ukrepov razvojne politike na področju energetike naj obsega vse štiri pomembne vidike: energetske vire, človeške vire, ekonomski, finančni in okoljski vidik. Doseganje ekonomskih interesov mora biti le eden izmed elementov razvojne politike, ne pa edini cilj. Pri izbiri razvojne poti in vrednotenju vseh projektov in ukrepov je treba uporabljati CBA analizo (analizo stroškov in koristi), ki celovito vrednoti vse vplive (notranje in zunanje, upoštevajoč trajnostni razvoj). Ekonomski vidik zahteva tudi definiranje kriterijev za določitev prioritete in meril za presoje ter izbire.</p>
	Dajati prednost raziskavam, ki vodijo k nastajanju novih procesov in proizvodov na področje energetike ter prinašajo najvišjo dodano vrednost	<p>Prednostna področja raziskav na področju energetike morajo izhajati iz aktualnih potreb po razvoju novih, energetske učinkovitih izdelkov, ki jih lahko proizvajajo slovenska podjetja. Raziskave, ki niso neposredno aplikativne, je treba financirati le, če so izpolnjeni dodatni pogoji. Prvi pogoj je, da je od raziskave mogoče realno pričakovati merljive pozitivne rezultate v času, ki je določen ob začetku raziskave. Drugi pogoj je, da bo rezultate raziskave vsaj v pomembnem deležu v prihodnosti mogoče tudi praktično uporabiti, kar je treba opredeliti v (projektne) zasnovi raziskave.</p>
	Ustvariti okolje za postavitve pilotnih projektov za testiranje novih tehnologij	<p>Slovenija predstavlja primerno okolje za postavitve pilotnih naprav za testiranje novih tehnologij, zaradi ugodne geografske lege in dobre vpetosti v različne elektroenergetske, plinovodne in druge energetske povezave. Značilnosti geografske lege omogočajo testiranje v štirih evropsko najbolj prisotnih podnebnih pasovih, poseben izziv pa predstavlja tudi izredno visok delež ozemlja vključenega v Naturo in druge okoljsko zaščitena območja.</p> <p>Lega Slovenije znotraj križišča dobrih infrastrukturnih in energetske povezav omogoča številne možnosti, da Slovenija postane evropski pilotni poligon za nove tehnologije tako na strani proizvodnje, prenosa in rabe energije, kot tudi za uvajanje novih rešitev na področju zagotavljanja sistemskih storitev, vezano predvsem na digitalizacijo in uvajanje pametnih omrežij.</p>

	Zagotavljanje potrebnih virov (finančnih, kadrovskih) za R&R dejavnost na področju energetike	
	Povečanje stopnje črpanja nepovratnih sredstev	<p>Priprava in podaja več predlogov za energetske projekte (doseči evropsko povprečje oz. nadpovprečje), ki morajo zagotoviti več delovnih mest in prispevati h gospodarski rasti. Treba je vzpostaviti izmenjevanje praks za pripravo kvalitetne prijave (zahtevka) za črpanje sredstev in skladnega vodenja projekta.</p> <p>Spremljanje možnosti črpanja različnih denarnih in nedenarnih virov ter izvajanje pobud za -financiranje programov na področjih inovativnosti, trajnostnih programov, novih možnosti/oblik zaposlovanja in usposabljanja.</p>
B) Poslovno okolje		
B.1 Sprejeti EKS do konca junija 2017	Podpora pri postopku sprejemanja EKS v skladu z obravnavo v UO EZS in dodatnim predlogom krajšega roka za sprejem	<p>V okviru Energetske zbornice Slovenije so podjetja iz energetske panoge zbrala pripombe na dokument Predlog usmeritev za pripravo EKS. Pripombe so bile posredovane resornemu ministrstvu.</p> <p>Vir: PRISP.8_EZS o EKS.(B1).pdf</p>
	Usklajenost energetskega politik z drugimi politikami in stabilen regulatorni okvir	<p>Strateško tako pomembno področje, kot je energetika, mora biti v svojih ciljih usklajeno s politikami na drugih področjih, kot so okolje, prostor, javne finance, itn. Pri tem imajo ključno vlogo državni organi, ki morajo delovati usklajeno in podporno.</p>
B.2 Vzpostavitev dobre prakse korporativnega upravljanja v javnih podjetjih v energetiki	Uveljaviti kodeks upravljanja SDH in slediti smernicam OECD in dobrim praksam v svetu	<p>V energetiki potrebujemo več primerov dobre korporativne prakse upravljanja javnih podjetij. Uveljaviti je treba dobre prakse korporativnega upravljanja javnih podjetij v energetiki v skladu s smernicami OECD in dobro prakso. Nekatere družbe so npr. že pristopile k Slovenskim smernicam korporativne integritete.</p> <p>Vir: http://www.vlada.si/fileadmin/dokumenti/si/projekti/2015/Strategija_upravljanja_kapitalskih_nalozb/Strategija_UKN.pdf http://www.korporativna-integriteta.si/Domov.aspx</p>
	Oblikovati ustrezna merila uspešnosti poslovanja energetskih družb	<p>Preučiti je potrebno spremembo in dopolnitev Odloka o strategiji upravljanja kapitalskih naložb države (OdSUKND), ki vsebuje cilje poslovanja (ROE, ROA), tako da bodo v večji meri upoštevane posebnosti poslovanja podjetij, sprememb v njihovem poslovnem okolju in tam, kjer je to primerno, tudi poslovanja primerljivih uspešnih tujih podjetij. Odlok bi moral upoštevati tudi omejitve in zahteve regulatorja po reguliranem donosu, zato bi bilo treba poslovne cilje uskladiti z vsem omenjenim.</p> <p>Vir: http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?sop=2015-01-2196</p>

	<p>Optimalno urediti organiziranost GJS distribucije električne energije na podlagi analize ekonomskih vidikov različnih možnosti</p>	<p>Sedanja ureditev izvajanja gospodarske javne službe distribucijski operater (v nadaljevanju: GJS DO), kjer elektrodistribucijska podjetja (Elektro Celje d. d., Elektro Gorenjska d. d., Elektro Ljubljana d.d., Elektro Maribor d. d. in Elektro Primorska d. d.; v nadaljevanju: EDP) po pogodbi z družbo SODO, d. o. o. izvajajo večino dejavnosti GJS DO, družba SODO, d. o. o. pa kot distribucijski operater od EDP najema celotno elektrodistribucijsko omrežje, je bila vzpostavljena leta 2007 kot odgovor zahtevam evropske zakonodaje glede ločitve tržnih in reguliranih dejavnosti. Pokazalo se je, da je takšna organiziranost neustrezna, zato jo je potrebna reorganizacija ob upoštevanju odločbe Računskega sodišča in ekonomsko racionalnega poslovanja.</p> <p>Viri: Strategija upravljanja kapitalskih naložb - Vlada Republike Slovenije (http://www.vlada.si/fileadmin/dokumenti/si/projekti/2015/Strategija_upravljanja_kapitalskih_nalozb/Strategija_UKN.pdf) Revizija izvajanja gospodarske javne službe sistemskega operaterja distribucijskega omrežja v letu 2007 (http://www.rs-rs.si/rsrs/rsrs.nsf/I/KB631585063F85B00C1257405004B379A?openDocument&appSource=FC914121789FBE94C12571550047D1A9) Izvajanje popravljalnih ukrepov pri organiziranju GJS sistemskega operaterja distribucijskega omrežja (http://www.rs-rs.si/rsrs/rsrs.nsf/I/KDD2E32DF63675D77C1257B3C004B919A)</p>
<p>B.3 Družbeno odgovorno in povezovalno poslovanje energetskih družb</p>	<p>Uveljaviti načelo etičnega ravnanja v energetskih družbah</p>	<p>Povečati ozaveščenost glede etičnega ravnanja in poslovanja v povezavi s trajnostnim razvojem in korporativno integriteto - spodbujati nastajanje omrežij na tem področju, pristop deležnikov k obstoječim kodeksom in pravilom s tega področja, prevzeti pobude za razprave na to temo.</p> <p>Pripraviti kodeks ravnanja in upravljanja družb v državni lasti z opredelitvami temeljnih zavez in vrednot, kot zavezujočega etičnega standarda oz. pridružiti se obstoječim kodeksom oz. smernicam korporativne integritete.</p> <p>Viri: http://www.zdruzenje-manager.si/si/file/download/4_4ba33bb18d12f5/stat/Kodeks%20etike%20Zdru%C5%BEenja%20Manager.pdf http://www.korporativna-integriteta.si/Virigradivadobreprakse/Gradivakorporativneintegritete/Eticnikodeks.aspx</p>
	<p>Povezovanje deležnikov v verigi vrednosti in iskanje sinergij</p>	<p>Določiti koncept dela z razdelitvijo nalog v celotni verigi vrednosti, z upoštevanjem tudi trajnostnega razvoja. Poiskati in preučiti je treba možnosti sinergijskega delovanja družb na področju energetike in s tem omejiti podvajanje določenih področij delovanja.</p> <p>Vzpostavili (panožno) skupno bazo vseh povezav (združenj, partnerjev, dobaviteljev, itd.) z namenom, da se išče sinergijske učinke, krepki pogajalska moč, išče nove možnosti povezovanja in poslovnih ter drugih priložnosti za namene raziskav, deljenja znanja, informacij ter tudi strokovnjakov v inovativnih projektih.</p>

	Ustrezna zakonodaja pri umeščanju v prostor	Z aktivnim sodelovanjem izvajalcev energetskih dejavnosti in akterjev na trgu oblikovati zakonodajne pobude in predloge in izpostaviti nujnost sprememb zakonodaje pri umeščanju v prostor (npr. pospešitev umeščanja in pridobivanja dovoljenj za gradnjo). Vir: PRISP.9_PREDL.SPR.EZ1.(B3).pdf
	Približati delovanje energetskih družb uporabnikom in zagotovitev prepoznavnosti posameznih energentov	Povečati seznanjenost širše javnosti z delovanjem energetskih družb. Posamezne energetske dejavnosti glede na energetski vir bi lahko skupno zagotavljale projekte (medijske dogodke, ozaveščanje javnosti, itd., druge skupne dogodke in projekte), s katerimi se doseže večja pozitivna prepoznavnost energetskih dejavnosti.
	Strategija varne in zanesljive oskrbe in zanesljive oskrbe ter ukrepanja v izrednih razmerah	Zagotoviti je potrebno strategijo varne in zanesljive oskrbe z energijo ter ukrepanja v izrednih razmerah, s poudarkom na mednarodnem sodelovanju na ravni regij ter zagotavljanju samooskrbe zaključenih območij in skupin porabnikov, kar bo vodilo tudi v višjo stopnjo samooskrbe z energijo na nacionalni ravni. Svet in Evropa sta priča nenehnim spremembam na geopolitičnem področju, čemur skoraj vedno sledijo tudi pomembne spremembe na področju energetske oskrbe. Dolgoročno zanesljivih, varnih ter ekonomsko ugodnih rešitev ni mogoče več načrtovati s takšno zanesljivostjo kot v (bližnji) preteklosti.
C) Davčna politika		
C.1 Obrnjena davčna obveznost in davčne olajšave	Uvedba mehanizma obrnjene davčne obveznosti na področju trgovanja z električno energijo in zemeljskim plinom v Sloveniji	Trgovanje z električno energijo in zemeljskim plinom je glede davka na dodano vrednost urejeno po splošni ureditvi kot dobava blaga (3. točka 6. člena Zakona o DDV-1). Praksa v razvitih evropskih državah je, da trgovanje poteka po mehanizmu obrnjene davčne obveznosti zaradi pogostih pojavov goljufij na področju DDV. Pobuda temelji predvsem na dejstvu, da bi se z navedeno implementacijo izognili morebitnim goljufijam na področju davka na dodano vrednost. Taka ureditev bi bila primer dobre prakse, imajo jo že v osmih državah članicah EU. Viri: PRISP.10_POZIV_ENTSO_idr.(C1)
	Ohranitev davčnih olajšav za vlaganja v RR dejavnost	Davčna olajšava je namenjena uspešnim podjetjem, ki poslujejo z dobičkom in lahko davek od dobička zmanjšajo za svoja vlaganja v raziskave in razvoj (RR). Pri tem lahko sama, glede na svoje poslovanje, načrtujejo tudi izdatke za RR tako, da hkrati dosežejo dva učinka – konkurenčno prednost z RR dejavnostjo ter za ta znesek manjšo davčno osnovo. Vir: http://www.mgrt.gov.si/si/delovna_podrocja/tehnoloski_razvoj/spodbujanje_inovacij_in_tehnoloskega_razvoja/davcne_olajsave_za_vlaganja_v_raziskave_in_razvoj/

C.2 Podpora Manifestu industrijske politike v točkah: 2.1, 2.2 in 2.4		<p>2.1. Uvedba razvojne kapice v prvi polovici letu 2016. Visoko strokovni kader prinaša prepoved industrije. Limitiranje socialnih prispevkov navzgor pomeni razbremenitev plač visoko kvalificiranega strokovnega kadra. Opomba: Alternativa: posredna vključitev kapice v novo dohodninsko lestvico, ki bo omogočala strokovnjakom višjo neto plačo in bo pomenila razbremenitev stroškov dela za podjetje.</p> <p>2.2. Redefiniranje dohodninske lestvice v prvi polovici leta 2016. V kombinaciji z razvojno kapico redefinirati dohodninsko lestvico:</p> <ul style="list-style-type: none"> • v smeri več razredov in enakomernejšega razpona med pragi dohodninske lestvice, • v smeri nižjih dohodninskih stopenj (vključno z ukinitvijo 50% obdavčitve v najvišjem razredu). <p>2.4. Ohranitev vrednosti davčnih olajšav za podjetja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ohranitev davčnih olajšav na dosedanji vrednosti s ciljem zvišanja olajšav za investicije in razvoj ter prevetritev dosedanjih neučinkovitih olajšav. • Prožnejši administrativni postopek pri olajšavah za raziskave in razvoj (zdaj zahteva celoten opis projekta s proračunom, evidenco ur vsakega zaposlenega, pri čemer je treba predložiti vse kopije računov, itn.). <p>Vir: PRISP.11_MAN.IND.POL.(C2)</p>
D) Kadrovska politika		
D.1 Razvoj strateškega upravljanja s človeškimi viri.	Razvoj strateškega upravljanja s človeškimi viri.	<p>Vzpostaviti razvoj strateškega upravljanja s človeškimi viri – cilj je doseči odlično in etično vodenje z dolgoročno usmeritvijo, ki vodi k večji uspešnosti in zavzetosti vseh udeleženih ter preko tega pozitivno vpliva na poslovanje. Načini vodenja se spreminjajo in prilagajajo, vrednote pa morajo v osnovi ostati enake. Povečati ozaveščenost o potrebi izvajanja strateškega upravljanja s človeškimi viri, kot osnovnim instrumentom za ustvarjanje prihrankov na stroških, poseben poudarek je na razvijanju ozaveščenih in etičnih vodij, ki s svojim zgledom vodijo k transformirani družbi.</p> <p>Vpeljati rotacijske mehanizme zaposlenih, kjer bi bila možnost rotiranja znotraj posameznih vej energetike (tudi med družbami), kar bi zagotovilo dobro poznavanje različnih vej energetike. Pospešiti tudi sistem izmenjav oz zaposlitev po napotitvah v mednarodnih institucijah s področja energetike.</p> <p>Vir: http://dk.fdv.uni-lj.si/diplomska/pdfs/cvetko-sasa.pdf PRISP.7_KADRI.(D1).pdf https://www.dnevnik.si/zlatanit/o-projektu https://www.weforum.org/reports/the-future-of-jobs/ </p>
	Preučiti nove oblike dela/zaposlovanja in deliti	Podpora pri vzpostavljanju/nudenju zelenih delovnih mest v energetiki (green jobs). Preučiti in uvajati nove oblike dela (npr. employee sharing, job sharing, mobile work, crowd employment); vzpostaviti priporočila (kasneje lahko tudi

	<p>dobre prakse iz področja Human Resources Management-a</p>	<p>standardov) za uvedbo strateških kadrovskih sistemov, modelov (razvoj, kroženje, mentorstvo), družbene odgovornosti.</p> <p>Preučiti možnost rotacijskih mehanizmov zaposlenih, kjer bi bila možnost rotiranja znotraj posameznih vej energetike (tudi med družbami), kar bi zagotovilo dobro poznavanje različnih vej energetike. Pospešiti tudi sistem izmenjav oz. zaposlitev po napotitvah v mednarodnih institucijah s področja energetike.</p> <p>Vir: http://www.mercer.com/content/dam/mercer/attachments/workforce-sciences/10508B-MG_NOC_FullReport_FNL_LR.pdf dobra praksa za operaterje prenosnih sistemov za zemeljski plin v okviru ENTSOG, GIE,... (http://www.entsog.eu/careers-at-entsog)</p>
<p>D.2 Podpora izobraževanju na področju energetske ekonomike</p>	<p>Spodbujanje izobraževanja mladih, nadgradnja izobraževalnih programov</p>	<p>Podpreti izobraževanje in razvoj mladih – tudi za akvizicijo oz. motivacijo mladih iz tehničnih smeri, kakor tudi podporo vsem obstoječim dobrim praksam s tega področja (npr. Inženirke, inženirji bomo, Modri svet za mlade ipd.).</p> <p>Preučiti možnosti, da se v univerzitetnih izobraževalnih programih ponudi vsebine s področja energetske ekonomike tudi kot izbirne predmete in v povezavi z možnostjo opravljanja strokovne prakse.</p> <p>Izvajanje raziskav/analiz/anket o razmerah v energetiki in o načinih sodelovanja energetike z drugimi panogami (npr. finančne inštitucije/bančni sistem – energetika ipd.).</p> <p>Viri: PRISP.14_RAZVOJ MLADIH.(D2).pdf PRISP.15_EESO ZAPOSLENI MLADIH DOBRE PRAKSE.(D2).pdf http://www.mediade.si/aktualno/inzenirke-inzenirji-bomo/ http://www.modri-svet.si http://techcrunch.com/2016/03/15/engineers-change-our-world/ www.zotks.si</p>
	<p>Dodatno izobraževanje zaposlenih na področju energetske ekonomike</p>	<p>Izkušnje kažejo, da imajo zaposleni v podjetjih (ter pogosto tudi vodilni kadri), ki so zadolženi za energetske ekonomike, premalo ekonomskih in poslovnih znanj za kakovostno opravljanje svojega dela (zlasti v javnih podjetjih). Zato je treba vpeljati sistem pridobivanja ustreznih znanj. Primer pomanjkanja takšnih znanj je na primer področje ekonomske regulative v reguliranih podjetjih.</p> <p>Prav tako je pri vodstvenem kadru zaznati pomanjkanje znanj s področja poslovanja in organizacije ter energetske ekonomike, zato se podpira Konzorcijski MBA s področja energetike za izobraževanje menedžerjev na področju energetske ekonomike (v pripravi na EFUL).</p>

<p>D.3 Ustrezna uravnoteženost spolov</p>	<p>Spodbuditev mehanizmov za povečanje deleža žensk v energetiki</p>	<p>Povečati število žensk v energetiki (na vodstvenih/višjih položajih) s ciljem sledenja trendom v Evropi in raziskavam ter dejstvom, ki dokazujejo, da uravnoteženost spolov oziroma večja prisotnost ženk (vsaj 30 odstotkov na višjih položajih) vodi k uspešnejšemu poslovanju, ki zagotavlja poslovni in družbeni uspeh. Pri tem se je treba navezati na obstoječe pobude in raziskave v Sloveniji ter tujini in se povezati z obstoječimi skupinami, ki imajo isti cilj.</p> <p>Viri: <u>Resolucija o nacionalnem programu za enake možnosti žensk in moških 2015–2020</u> <u>Women in transport, EU: http://ec.europa.eu/transport/media/events/2016-04-21-women-in-transport_en.htm</u> <u>Vključi.vse zbornik https://issuu.com/mq_magazine2007/docs/vkljuci.vse_zbornik?e=0</u> <u>Zanimive povezave: http://www.world-petroleum.org/docs/docs/wpc_women.pdf;</u> <u>https://www.asme.org/career-education/articles/undergraduate-students/engineering-still-needs-more-women-in</u> <u>http://www.csmonitor.com/Environment/Energy-Voices/2013/0509/Unconventional-energy-rise-of-women-in-oil-and-gas-industry</u> <u>http://ec.europa.eu/justice/gender-equality/files/documents/vision_report_en.pdf</u> <u>http://awenergy.net/</u> <u>http://www.youngwomeninenergy.com/</u></p>
	<p>Organiziranje mentorske mreže za ženske na vodstvenih in vodilnih mestih v energetiki</p>	<p>Po vzoru Mentorske mreže Sekcije managerk pri Združenju Manager vzpostaviti sistem mentorstva v energetiki.</p> <p>Viri: http://www.zdruzenje-manager.si/aktualno/novice/prijavite-se-v-mentorsko-mrezo-sekcije-managerk http://www.world-petroleum.org/docs/docs/wpc_women.pdf; https://www.asme.org/career-education/articles/undergraduate-students/engineering-still-needs-more-women http://www.csmonitor.com/Environment/Energy-Voices/2013/0509/Unconventional-energy-rise-of-women-in-oil-and-gas-industry . PRISP.12_MENT.MREŽA.(D3).pdf</p>
<p>D.4 Prenova sistema nagrajevanja zaposlenih v javnih podjetjih v energetiki</p>	<p>Vzpostavitev sistema nagrajevanja zaposlenih v javnih podjetjih v energetiki, ki bo vezan na rezultate dela oziroma na doseganje postavljenih ciljev podjetjem in zaposlenim</p>	<p>Sedanji sistem nagrajevanja na osnovi "Lahovnikovega" zakona se je izkazal za nepravilnega z vidika rezultatov dela menedžerjev v energetiki. Prav tako obstoječi sistem nagrajevanja zaposlenih po načelu "pridobljenih pravic" na osnovi kolektivnih pogodb in panožnih pogodb izkrivlja sistem nagrajevanja in je diskriminatoren tako do zaposlenih v sami energetiki kot v primerjavi z drugimi panogami in zasebnim sektorjem.</p>

E) Internacionalizacija		
E.1 Zagotovitev kakovosti in ustrezne primerjave s poslovanjem družb na EU oz. svetovni ravni (benčmarking).		Zagotoviti kvalitetno in ustrezno primerjavo s poslovanjem družb na EU oz. svetovni ravni (benckmarking) z namenom izboljšanja poslovanja in optimiranja procesov – če želimo izboljšati mednarodno konkurenčnost, je potrebna primerjava s primerljivimi družbami iz Evrope in sveta.
	Regionalno sodelovanje med državami članicami EU	Okrepiti regionalno sodelovanje med državami članicami na področju raziskav in razvoja, demonstracijskih projektov, pri skupnih investicijskih projektih, prenosnih povezavah, skladiščenju energije, itd. Na primer, regionalno sodelovanje na področju OVE, vključno z decentralizirano proizvodnjo, lahko predstavlja začetni korak k bolj enotnemu evropskemu pristopu za doseganje ciljev energetske politike.
E.2 Vključevanje zasebnih investitorjev v slovensko energetiko		Potrebno je omogočiti poslovno in regulatorno okolje, ki bo omogočalo vstop zasebnih investitorjev na področje energetike (domačih in tujih), s ciljem zasledovanja zagotavljanja dolgoročnega stabilnega upravljanja energetskih družb in zagotavljanja varne in zanesljive oskrbe. V Slovenijo je potrebno pripeljati več neposrednih tujih investicij, kar velja tudi za energetiko, ki je poleg tega ponekod (elektrogospodarstvo) še večinsko v javni lasti. Za realizacijo večjih projektov primanjkuje domačega kapitala, zato bo privabljanje tujih investitorjev nujno. Slovenska energetika mora biti odprta za vstop tujcev tudi pri financiranju manjših zasebnih projektov.
E.3 Pospeševanje čezmejnih naložb		Regulativni ukrepi za odstranitev ovir za čezmejne naložbe, koordinacija in uskladitev dovoljenj in predpisov, izboljšanje čezmejnih elektroenergetskih povezav (tam, kjer je to potrebno; velja tako na eni kot na drugi strani meje), izboljšanje varnosti in zanesljivosti oskrbe z zemeljskim plinom, izboljšanje delovanja trga z električno energijo, ki bo zagotavljalo, da bodo prenosne zmogljivosti bolje izkoriščene.
E.4 Skupni predstavnik SAEE na mednarodnem področju (npr. v Bruslju).		Skupni predstavnik slovenske energetike (morda tudi skupno z drugimi organizacijami) za doseganje večje mednarodne prepoznavnosti, možnosti za skupen nastop za pridobitev evropskih projektov in večji vpliv na odločitve glede razvoja.
		<i>Predlogi, ki nimajo gradiv in podlag, se lahko v nadaljevanju obravnavajo kot predlogi za izdelavo študijskih nalog (npr. seminarskih nalog, mag., dr. disertacij)</i>